

[Per Federspiel]

som et særskilt kapitel, men at der er en nøje sammenhæng mellem den politiske og den strategiske problemstilling i Europa.

Det er vel de ændringer, der er sket på mange politiske områder, der har bevirket, at vi i dag befinder os i en anden situation end i 1947-49, da hovedlinjerne i en fremtidig europæisk politik blev trukket op — som det blev udtrykt af Winston Churchill — med det formål at skabe en eller anden form for Europas forenede stater, sådan som det efterhånden blev udpenslet i de forskellige europæiske institutioner. Denne ganske enkle problemstilling, at det var nødvendigt at samle de europæiske lande i den svage situation, de befandt sig i umiddelbart efter krigen, har naturligvis undergået ikke så helt få forandringer i årenes løb. Der har udviklet sig forskellige former for europæisk samarbejde.

Alt det behøver jeg ikke at komme nærmere ind på; men det Europa, vi står over for i dag, er et andet, et økonomisk stærkere, et politisk stærkere Europa end det, vi fandt umiddelbart efter krigens afslutning. Derfor kan der vel også være grund til nu i denne situation, hvor mange begivenheder er indtruffet, som viser, at navnlig de større magters opfattelse af det europæiske samarbejde har ændret sig, at foretage en almindelig omvurdering af selve forudsætningerne for den europæiske politik.

Fra venstres side har vi til stadighed fastholdt denne sammenhæng mellem det politiske og det økonomiske indhold af de europæiske samlingsbestrebelse. Det er grunden til, at vi i dag finder det rigtigt på baggrund af indtrufne begivenheder — først for knap 2 år siden afbrydelsen af forhandlingerne om udvidelse af fællesmarkedet og nu sidst den britiske regerings ganske ensidige handling under presset af visse interne vanskeligheder, hovedsagelig vanskeligheder med betalingsbalancen — også at vurdere vort eget forhold til de europæiske organisationer.

Den 15 pct.s importafgift, som den britiske regering nu har indført, og som vi af pressen til morgen kan se er inkluderet i det tillægsbudget, som finansministeren forelagde i London i går, er jo ganske ubestridelig uretmæssig som stridende såvel mod GATT-aftalerne som imod i hvert fald for-

udsætningerne for EFTA-konventionen, der alene forudsætter anvendelse af importreguleringer i visse betalingsbalancesituationer. Se, over for denne situation må vi naturligvis reagere fra dansk side, ikke blot ved direkte tilkendegivelser over for dette brud på EFTA-aftalen, men tillige ved kravet om en omvurdering af hele vor stilling til de europæiske markedsproblemer. På den baggrund vil vi her i dag opfordre regeringen til at medvirke til denne omvurdering.

Der har fra regeringens side været en mærkbar svigning i stillingen til hele det europæiske markedskompleks. I årene forud for 1961 mødte man fra socialdemokratiets side med ganske enkelte undtagelser en skarp modstand imod selve de tanker, der lå til grund for dannelsen af Det europæiske økonomiske Fællesskab. Det måtte dengang anses for politisk utænkeligt, at man kunne formå socialdemokratiet til at søge et snævert samarbejde med, endside optagelse i Det europæiske økonomiske Fællesskab. Dette standpunkt ændredes i løbet af årene 1960 og 1961, samtidig med at den britiske regering af politiske grunde og ikke af økonomiske grunde søgte at orientere sig mod fællesmarkedet med det resultat, at man i sommæren 1961 søgte direkte optagelse i fællesmarkedet. På det tidspunkt ændrede socialdemokratiet, den danske regering, sin stilling til disse markedsproblemer og gik ind positivt for en dansk indtræden i det europæiske fællesskab.

Forinden havde der været en lignende svigning. Så langt tilbage som i 1958 brød jo forhandlingerne om en bred europæisk løsning, et europæisk frihandelsområde omfattende såvel de seks lande, fællesmarkedet, som de øvrige europæiske lande, sammen. De brød sammen ikke af økonomiske eller tekniske grunde, men på grund af politisk modstand fra den franske regerings side. Indtil da havde regeringen på samme måde som oppositionen indtaget det standpunkt, at et europæisk frihandelsområde alene havde en fornuftig mening, hvis det kom til at omfatte i hvert fald den overvejende del af de europæiske lande, og i hvert fald de seks. Da planerne om dannelsen af den lille frihandels sammenslutning, det såkaldte EFTA, kom frem, var der oprindeligt fra socialdemokratisk side på samme måde som